

Přihláška programu Progres

1) Kód programu (nevyplňujte – vyplní rektorát UK):
2) Název programu v českém jazyce: Historie – klíč k pochopení globalizovaného světa Název programu v anglickém jazyce: History – Key for the Understanding of the Global World
3) Vědní oblast v českém jazyce: AB (dějiny), AC (archeologie, antropologie, etnologie), AL (umění, architektura, kulturní dědictví) Vědní oblast v anglickém jazyce: AB (History) AC (Archaeology, Anthropology, Ethnology), AL (Art, Architecture, Cultural Heritage)
4) Výčet fakult a vysokoškolských ústavů UK, na kterých má být program uskutečňován FF UK
5) Stručná anotace programu v českém jazyce: Navrhovaný program navazuje na předchozí program PRVOUK č. 12: „Historie v interdisciplinární perspektivě“. Zachovává jeho interdisciplinární charakter, ještě více však směřuje k mezinárodnímu rozměru výzkumu. Program je v úzkém vztahu k profilovému oboru („vlajkové lodi“) UK „Historie – transkontinentální studia: Evropa a/versus svět“. Program vychází z premisy, že jako většina jevů současnosti mají i globální souvislosti a proměny současného světa své kořeny v minulosti. Masivní přesuny lidí i národů napříč i mezi kontinenty, přenosy informací nebo mezinárodní obchod na obrovské vzdálenosti, proměny podob států pod tlakem politiky na globální úrovni se v různých podobách odehrávaly již dávno před námi. Bud' nás dodnes přímo ovlivňují anebo po sobě alespoň zanechaly nerasmazatelné stopy. Cílem projektu je analyzovat historické proměny v podobách států, společnosti, hospodářství i kultury a hlubší souvislosti, potřebné k porozumění dnešnímu globalizovanému světu. Bádání bude zkoumat různé procesy, které předznamenávají dnešní globální konstelace, i vztahy mezi jednotlivými dimenzemi lidského jednání – ve světě politiky, společenských vztahů, hospodářských procesů nebo kultury. Nejde přitom jen o mezinárodně pojaté bádání pro účely akademických diskusí; profitovat by z něj měla i širší veřejnost, příslušné instituce států nebo různé segmenty občanské společnosti. Výzkum propojí bádání o historii politiky, hospodářství a společnosti, aby nabídl odpovědi na aktuální otázky dnešního světa. Zaměří se na proměnu role národních států a procesy europeizace, na vztah centra a periferie v evropském i globálním rámci, otázky stabilizace a destabilizace politického, hospodářského a společenského řádu a historické diskontinuity, otázky občanské společnosti a transfer identit a myšlenek, proměny urbánní a agrární krajiny od středověku dodnes i reflexi minulosti v současném světě, aby upozornil na historické zdroje, z nichž vyrůstá náš svět. Projekt předpokládá řešit následující nosná tematická pole: 1) Evropa od národních států ke globálnímu světu: Jádrem výzkumu bude analýza vzestupu, limitů a ústupu Evropy jako jednoho z nejvýznamnějších civilizačních center světa. Bude zkoumán vliv Evropy na ostatní mimoevropská centra v průběhu dějin, vytváření specifických vzájemných vazeb i postupný přechod světa od evropocentrického mocenského a kulturního modelu k současnému multipolárnímu globálnímu světu. 2) Centrum a periferie: Z hlediska časového a prostorového vymezení se téma vztahuje k dějinám evropského prostoru s dílčími přesahy mimo tento prostor a s důrazem na vazby mezi centry a periferiemi včetně jejich dynamické proměnlivosti v čase, kdy se pojem tradičních civilizačních center transformuje a modifikuje v provázanosti s politickým, ekonomickým i kulturním děním. 3) Komunikace, identita, paměť: Analýza interkulturní komunikace, transferu surovin, technologií, ale také myšlenek či uměleckých vlivů i konkrétních uměleckých děl se jeví jako nosná cesta pro výzkum jak v oblasti klasické archeologie, tak dějin umění, pomocných věd historických a historie či v užším smyslu českých dějin. 4) Sociální, hospodářské a politické procesy v předmoderních společnostech: Téma se zaměří

především na tři výzkumné problémy: počátky zemědělského pravěku v Čechách; raný přemyslovský stát a jeho středoevropské souvislosti; dějiny středoevropských sídelních forem v krajinném kontextu.

5) Společenská změna a stabilita v procesu modernizace: Výzkum v této oblasti se zaměří na konflikty a krize i na různá období a způsoby stabilizace – hospodářství, společnosti i politického panství. Kromě strukturálních krizí se soustředí i na proměny identifikace lidí (eroze víry v legitimitu klíčových ideálů, osvojování nových vzorců uznání atd.); v pozadí stojí otázka stabilizace a destabilizace politických režimů, společenských vztahů a hospodářských systémů.

6) Sociální, hospodářská a kulturní diverzita a její odraz v historických pramenech: V rámci tohoto podprogramu budou důsledným analytickým a textologickým studiem sledovány stopy historických skutečností v historických pramenech (problematika společenské paměti v historickém vývoji a její prameny, vývoj vertikální a horizontální mobility společnosti v českých zemích, modernizace struktur správy v 19. a 20. století).

7) Historie ve veřejném prostoru: Výzkum bude zkoumat vzájemnou interakci dějin a veřejného prostoru, a to zejména v jeho vybraných segmentech (historická paměť, politika, popularizace).

Stručná anotace programu v anglickém jazyce:

The proposed programme is a continuation of the previous programme, called “PRVOUK” no 12: “History in Interdisciplinary Perspective”. The programme maintains its interdisciplinary nature, with a more pronounced orientation towards the international dimension of research. The programme is closely related to the profile subject (the “flagship”) of UK “History – Transcontinental Studies: Europe and/versus the World”.

The programme develops from the premise that like most current phenomena, global relations and transformations of today’s world also have their roots in the past. Massive movements of people across nations and even from continent to continent, information transfer and international trade across long distances, transformations of states under the pressure of global politics, etc., and their different forms already took place here long, long ago. And they either directly influence our present history or have at least left their indelible traces on the earth.

The purpose of the project is an analysis of historic transformations of the forms of the state, society, economy and culture in the deeper contexts needed to understand today’s globalised world. The research will map various processes that are ushering in the present global constellations as well as relations between individual dimensions of human conduct – in the world of politics, social relations, economic processes or culture. And yet this is not mere international research for the purpose of academic discussions; the general public should also profit from the results, including the relevant state institutions and various sections of civic society.

The research will interconnect studies of political, economic and social history to offer answers to the hot questions of today’s world. The research will focus on transformations of the role of national states and processes of Europeanisation, the relationships between the centre and the periphery in European and global frameworks, the issues of stabilisation and destabilisation of the political, economic and social order and historic discontinuity, the issues of civil society and idea and identity transfers, transformations of urban and rural areas from the Middle Ages to the present, including reflections on the past by today’s world, all with the aim to note the historic resources of our present.

The project hopes to address the following major thematic areas:

1) Europe from national states to global world: The core of the research will be an analysis of the progress, limits and retreat of Europe as one of the major centres of world civilisation, the effects of Europe on other centres outside Europe in the course of the history of mankind, the development of specific mutual bonds and continuous transition of the world from the Euro-centric power and culture model to the current multi-polar global world.

2) Centre and periphery: Regarding the temporal and spatial definition, the theme refers to the history of the European area with partial overlaps outside this area and with an emphasis on the relations between centres and peripheries including their dynamic transformations in time, where the notion of traditional centres of civilisation is transformed and modified in connection with political, economic and cultural happenings.

3) Communication, identity, memory: An analysis of intercultural communication, movements of

raw materials, technologies as well as ideas, or the artistic impact and impact of particular works of art appears to be a viable direction for research both in the area of classical archaeology and in the field of art history, accessory historic sciences, and history or Czech history in the narrow sense.

4) Social, economic and political processes in pre-modern societies: This theme will mainly focus on three research problems: the origins of the agricultural primeval era in Bohemia, the early Přemysl state and its Central European context, the history of mediaeval settlement forms in the landscape context.

5) Social change and stability in the process of modernisation: The research into this area will focus on conflicts and crises and on various periods and methods of stabilisation – the economy, society and political power. Apart from structural crises, the research will also focus on transformations of human identification (erosion of faith in the legitimacy of key ideals, acquisition of new patterns of recognition, etc.); in the background there is the question of the stabilisation and destabilisation of political regimes, social relations and economic systems.

6) Social, economic and cultural diversity and its reflection in historic resources: This sub-programme will include systematic analytical and textological studies monitoring traces of historic facts in historical resources (the issue of social memory in historical development and its roots, the development of the vertical and horizontal mobility of society in the Czech lands, modernisation of administrative structures in the 19th and 20th centuries).

7) History in the public space: This research will study mutual interactions of history and the public space, especially in selected segments (historical memory, politics, popularisation).

6) Údaje o koordinátorovi

Jméno, příjmení, tituly: Martin Kovář, Prof., PhDr., Ph.D.

Fakulta (VŠ ústav) UK: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Ústav světových dějin

Telefon: +420 702 213 513

E-mailová adresa: martin.kovar@ff.cuni.cz

Stručný životopis koordinátora

Doporučený rozsah životopisu: 1 strana A4. Uveďte shrnující údaje o publikační činnosti, popř. 5 nejvýznamnějších publikací za posledních 10 let, a citovanost – v oborech, kde to je relevantní, doporučujeme podle WoS.

Jméno, příjmení, tituly: Martin Kovář, prof., PhDr., Ph.D.

Fakulta, VŠ ústav: FF UK, Ústav světových dějin | **E-mailová adresa:** martin.kovar@ff.cuni.cz

Vědecký profil:

Vzdělání, akademická kvalifikace, zaměstnání:

1984–1989 studium historie a bohemistiky na FF UK
1989–1990 stáž na Katedře obecných dějin a pravěku FF UK (PhDr.)
1990–1993 učitel na Gymnáziu a Střední pedagogické škole v Nové Pace
1993–1995 odborný asistent Katedry hospodářských dějin NF VŠE v Praze
1995–2002 odborný asistent Ústavu světových dějin FF UK
2002–2013 docent a ředitel Ústavu světových dějin FF UK
2013 – dosud profesor a ředitel Ústavu světových dějin FF UK
2014 – dosud prorektor pro vnější vztahy UK

Badatelské zájmy:

Novověké a nejnovější dějiny Velké Británie a jejího impéria, dějiny západní Evropy a dějiny transatlantických vztahů 20. a 21. století, dějiny resiličních procesů (kolapsů a regenerace komplexních společností), kulturní dějiny 20. a 21. století a dějiny sportu

Granty:

1996–1997: Grant Research Support Scheme of the Open Society Institute (No. 81/1996)
2009–2011: Grant GA ČR, Role státu v německém hospodářství 20. století (409/09/H024)
2003–2004: Výzkumný záměr MŠMT Vývoj společnosti českých zemí v kontextu evropských a

světových dějin-obraz reality ležící vně i uvnitř české společnosti v jejím kolektivním vědomí (MSM:J13/98:112100004)

2005–2011: Výzkumný záměr MŠMT České země uprostřed Evropy v minulosti a dnes (MSM: 0021620827)

2012–2016: PRVOUK č. 12: Historie v interdisciplinární perspektivě

Členství v odborných grémiích (výběr):

-člen oborové rady studijního oboru Historie/Obecné dějiny;

-člen Vědecké rady Filozofické fakulty UK v Praze, Vědecké rady Filozofické fakulty JU v Českých Budějovicích, Vědecké rady Národohospodářské fakulty VŠE v Praze

-předseda redakční rady časopisu *Dvacáté století – The Twentieth Century* ;

-člen redakční rady časopisu *Prague Papers on the History of International Relations* (vydávají ÚSD FF UK a Institut für Osteuropäische Geschichte, Historisch-Kulturwissenschaftliche Fakultät, Universität Wien);

-člen redakční rady časopisu *Acta Historica Universitatis Silesianae Opaviensis*

-člen *Gesellschaft für Überseegeschichte*

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí:

Publikační činnost Martina Kováře je zaměřena zejména na výzkum novověkých a nejnovějších dějin Anglie (Velké Británie) a jejího impéria, dějin západní Evropy a dějin transatlantických vztahů 20. a 21. století, v posledních letech pak především na výzkum dějin resilienčních procesů (kolapsů a regenerace komplexních společností), kulturních dějin 20. a 21. století a dějiny sport – viz pět nejvýznamnějších publikací. Martin Kovář je autorem čtyř odborných monografií, desítky kapitol v odborných monografiích a několika desítek odborných studií, článků a popularizačních textů k výše uvedeným tématům. Jako spolueditor monografie *Kolaps a regenerace. Cesty civilizací a kultur* (Academia 2011) získal s Miroslavem Bárto Cenu rektora Univerzity Karlovy za tvůrčí počin roku (2012); je též držitelem dalších ocenění za vědeckou práci a popularizaci svého oboru.

5 nejvýznamnějších publikací:

•KOVÁŘ, M., Smutný kolaps v pravý čas. Pád, který zachránil Británii. In: M. Bárta – M. Kovář (eds.). *Kolaps a regenerace: Cesty civilizací a kultur. Minulost, současnost a budoucnost komplexních společností*. Praha: Academia, 2011, s. 507–526. ISBN 978-80-200-2036-9.

•KOVÁŘ, M., *Město a hry. Příběh londýnských olympiád*. Praha: FF UK v Praze a Togga, 2012.

•KOVÁŘ, M., Sozialrevolution oder Erhaltung des konservativen Status quo? Die britische Labour Party und ihr Versuch, in den Jahren 1945-1949 einen Welfare State zu schaffen a Der britische Welfare State: die ersten Versuche um seine Revision. Die Labouristen und die Torys in der Zeit der Geburt „einer Nation“ und des kulminierenden Kalten Kriegs (1949-1951) in: Stellner, František u. a., *Kapitel aus der Geschichte des Sozialstaates*, Peter Lang GmbH – Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main 2012, s. 98–115 a 116–126 (ISBN 978-3-631-63701-2)

•KOVÁŘ, M., Staletí běsů a nadějí. Od Velké francouzské revoluce k válce Západu proti mezinárodnímu terorismu aneb „dlouhé“ devatenácté a „krátké“ dvacáté století jako příběh bez konce. In: M. Bárta – M. Kovář (eds.). *Civilizace a dějiny. Historie světa pohledem dvaceti českých historiků*. Praha: Academia, 2013, s. 325–352. ISBN 978-80-200-2301-8.

•KOVÁŘ, M., Europa en las encrucijadas. La posición del Viejo Continente en el sistema de las relaciones internacionales a principios del siglo XXI a ¿Apertura al Occidente? Rusia como un factor importante en las relaciones internacionales en Europa a finales del siglo XX y principios del siglo XXI (1989–2012). In: J. M. Serrano (ed.). *Juegos de poder. Relaciones Internacionales en la Era Post Guerra Fría*. Medellín: Siglo del Hombre, 2013, s. 19–30 a 107–118. ISBN 978-958-8783-19-2.

•KOVÁŘ, M., Jak přežít „kolaps“ aneb „Poučení z krizového vývoje“ dějin Velké Británie v první polovině dvacátého století. In: M. Bárta – M. Kovář – O. Foltýn (eds.). *Povaha změny. Bezpečnost, rizika a stav dnešní civilizace*. Praha: Vyšehrad, 2015, s. 38–53. ISBN 978-80-7429-641-3.

Citace:

110 domácích, 25 zahraničních

7) Údaje o dalších navrhovaných členech rady programu

Rada (vč. koordinátora) má nejméně pět a zpravidla nejvíce patnáct členů. Členy rady mohou být pouze akademičtí nebo vědečtí pracovníci UK, kteří v dané vědní oblasti již prokazatelně dosáhli mezinárodně uznávaných výsledků. Jde-li o společný program, musí být členem rady alespoň jedna osoba z každé participující fakulty (VŠ ústavu).

Bude-li mít rada programu více než 15 členů, zvyšte počet řádků tabulky.

Jméno, příjmení, tituly	Fakulta (VŠ ústav) UK
prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.	FF UK, koordinátor programu (viz výše)
prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc.	FF UK
prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.	FF UK
doc. Mgr. Markéta Křížová, Ph.D.	FF UK
prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc.	FF UK
doc. PhDr. Peter Pavúk, Ph.D.	FF UK
doc. PhDr. Michal Pullmann, Ph.D.	FF UK
doc. Mgr. Marie Šedivá Koldinská, Ph.D.	FF UK
prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.	FF UK

Stručné životopisy navrhovaných členů rady

Jméno, příjmení, tituly: Marie Bláhová, Prof., PhDr., DrSc.	
Fakulta, VŠ ústav: FF UK	E-mailová adresa: marie.blahova@ff.cuni.cz
Vědecký profil: <u>Zaměstnání a zkušenosti:</u> 1967 archivářka v Okresním archivu Praha Západ 1968–1969 Státní ústřední archiv v Praze 1969–1971 interní aspirantura na FF UK 1971–1973 odborná pracovnice katedry pomocných věd historických a archivního studia 1973 odborná asistentka, 1988 docentka, 1997 profesorka katedry PVHAS FF UK...	
<u>Badatelské zájmy:</u> Pomocné vědy historické (především chronologie, diplomatika, kodikologie); písemná kultura středověku, kulturní dějiny českého středověku (historická kultura, memoria, komunikace)+ české dějiny vrcholného středověku.	
<u>Členství v mezinárodních komisích</u> Commission internationale de diplomatique (Commission interne de Comité international des sciences historique) Medieval Chronicle Society (an international and interdisciplinary organisation founded to facilitate the work of scholars interested in medieval chronicles, or more generally medieval historiography) Komise Nagrody „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego, Warszawa	
<u>Výběr ze zahraničních konferencí za posledních pět let:</u> 2012 – dosud „3rd Biennial Oxford/Cambridge International Chronicles Symposium", příspěvek: The Genealogy of the Czech Luxembourgs in Contemporary Historiography and Political Propaganda, 2013 – dosud Stadtchronistik in den Lausitzen in vergleichender Perspektive Internationale Herbsttagung der Oberlausitzischen Gesellschaft der Wissenschaften 2013 (Bautzen), příspěvek: Städtische und bürgerliche Geschichtsschreibung in den spätmittelalterlichen historischen böhmischen Ländern 2014 – dosud International Medieval Congress 2015 (Leeds), příspěvek Charles IV and his administration	

2015 14th International Congress of Diplomatics: “I documenti del commercio e dei mercanti tra medioevo e età moderna (XII-XVII sec.) / Les documents du commerce et des marchands entre Moyen Âge et époque moderne (XIIe-XVIIe siècle)”, Rome, příspěvek: Handel und Schriftkultur in den böhmischen Ländern im Spätmittelalter

2012–2015 XV-XIX Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu konference Kultura Europy środkowej, Systemy reprezentacji i parlamentaryzm v Europie środkowej w rowoju historycznym (Zabrze)

Výběr z publikační činnosti za posledních 10 let:

Shrnutí:

Publikační činnost je zaměřena zejména na problematiku písemné kultura a středověku, pomocných věd historických, středověkých mentalit a historiografie.

5 nejvýznamnějších publikací:

•BLÁHOVÁ, M., Písemná kultura přemyslovských Čech, in: Petr Sommer, Dušan Třeštík, Josef Žemlička (eds.), Přemyslovci. Budování českého státu, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2009, s. 508–529

•BLÁHOVÁ, M., Böhmens Spannungsverhältnis zum Reich im Spiegel der böhmischen Historiographie der Přemyslidenzeit, in: Böhmen und seine Nachbarn in der Přemyslidenzeit, hrsg. von Ivan Hlaváček und Alexander Patschowski, Ostfildern 2011, s. 341–384

•BLÁHOVÁ, M., Macht und Machtausübung im Licht der böhmischen Geschichtsschreibung des 12. Jahrhunderts,, in: Macht und Spiegel der Macht. Herrschaft in Europa im 12. und 13. Jahrhundert vor dem Hintergrund der Chronistik, hrsg. von Norbert Kersken und Grischa Vercamer, Wiesbaden 2013, s. 359–381

•BLÁHOVÁ, M., Die Herrscherurkunden in den böhmischen Ländern in der Zeit der přemyslidischen Fürsten (bis zum Ende des 12. Jahrhunderts): Formular – Stilistik – Funktion , in: Urkunden und ihre Erforschung. Zum Gedenken an Heinrich Appelt, hrsg. von Werner Maleczek, Böhlau Verlag Wien 2014, s. 207–225

•BLÁHOVÁ, M., Die Anfänge der Kodifikationen des Landrechts in Böhmen, in: Das Gesetz – The Law – La Loi, hrsg. von Andreas Speer, Miscellanea Mediaevalia 38, Berlin/Boston 2014, s. 137–151

•BLÁHOVÁ, M., The Genealogy of the Czech Luxembourgs in Contemporary Historiography and Political Propaganda, The Medieval Chronicle IX, Leiden – Boston 2015, s. 1–32

Jméno, příjmení, tituly: Jan Klápště, prof., PhDr., CSc.

Fakulta, VŠ ústav: FF UK

E-mailová adresa: jan.klapste@ff.cuni.cz

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

1971 – dosud Archeologický ústav ČSAV (AV ČR) v Praze, v letech 1972–1984 účast na archeologickém výzkumu města Mostu a jeho regionu

1992 – dosud Filozofická fakulta UK, Ústav pro archeologii, 1998 doc., 2007 prof. (2004–2016 ředitel ústavu)

Grantové projekty GAČR (nejnovější): Archeologie přemyslovských Čech (2010–2013), projekt obdržel Cenu předsedy GA ČR; Krajina středověké Prahy (od 2016)

Badatelské zájmy:

Archeologie středověku, zejména problematika transformace českých zemí ve 13. stol. ve střeoevropských a evropských souvislostech

Výběr ze zahraničních konferencí a působení v zahraničí:

2015 – Colloque „La culture matérielle: un objet en question. Anthropologie, archeologie et histoire“, Université Caen Normandie, Francie

2015 – VISCOM Workshop Historiographies of Identity in the New Europe c. 1000 – 1300, Institut für Mittelalterforschung, Wien, Rakousko

2011 – 46th Congress on Medieval Studies, Kalamazoo, USA, roundtable discussion nad rukopisem knihy „The Czech Lands in Medieval Transformation“

Členství v mezinárodních radách:

1996–2016 Ruralia, the Jean-Marie Pesez conferences on mediaeval rural archaeology, editor či spolueditor 10 svazků sborníku Ruralia

Členství v redakčních radách několika zahraničních časopisů (Německo, Polsko, Rakousko)

Stiftung Pro archaeologia Saxoniae, členství v radě posuzovatelů projektů

Publikační činnost za posledních 10 let:

Monografie

•KLÁPŠTĚ, J., The Archaeology of Prague and the Medieval Czech Lands, 1100–1600, *Equinox*: Sheffield – Bristol 2016

•KLÁPŠTĚ, J., The Czech Lands in Medieval Transformation. *Brill* Leiden – Boston. Kniha získala Early Slavic Studies Association Book Prize 2012 (The Ohio State University) 2012

•KLÁPŠTĚ, J., Proměna českých zemí ve středověku. *NLN* Praha (2. rozšířené vydání) 2012

Studie a články: Zhruba třicet příspěvků v našich a zahraničních časopisech a sbornících

Mezinárodní ediční činnost:

•Ruralia 1996–2016 (viz výše)

•Carver, M. – KLÁPŠTĚ, J. (eds.), The Archaeology of Medieval Europe (vol. 2), Aarhus 2011

•Gringmuth-Dallmer, E. – KLÁPŠTĚ, J. – Hasil, J. (eds.), Tradition – Umgestaltung – Innovationen. Transformationsprozesse im hohen Mittelalter, *Praehistorica* 31/2, 2014

Jméno, příjmení, tituly: Markéta Křížová, Doc. Mgr. Ph.D.

Fakulta, VŠ ústav: FF UK

E-mailová adresa: marketa.krizova@ff.cuni.cz

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

2002 Ph.D., Středisko ibero-amerických studií FF UK; odborná asistentka tamtéž

2007 doc., habilitace v oboru iberoamerikanistika; v SIAS FF UK jako docentka

Badatelské zájmy:

Koloniální dějiny Ameriky, především vztahy původních obyvatel a Evropanů; formování synkretických kultur na území Nového světa; dopady setkání s americkou realitou na evropské vnímání sebe sama; počátky evropské amerikanistiky na pozadí národních hnutí

Výběr ze zahraničních konferencí a působení v zahraničí:

2007–2010 CLIOHRES (“Creating Links and Innovative Overviews for a New History Research Agenda for the Citizens of a Growing Europe”), projekt 6. rámcového programu EU

2016 Keynote Speech “A las raíces de la antropología americanista centroeuropea“ na 8. kongresu CEISAL (El Consejo Europeo de Investigaciones Sociales de América Latina), Salamanca.

Členství v mezinárodních radách:

2011 – dosud konsorcium: European Master Course “TEMA: European territories (civilisation, nation, region, city) identity and development”

2011 – dodnes Steering committee: European Network in Universal and Global History

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí:

Publikační činnost zaměřena zejména na problematiku kulturního střetu, synkretismu, sebeidentifikačních procesů. 4 cizojazyčné monografie, jedna monografická studie vydána Universität Leipzig; 2 české monografie; 16 statí v zahraničních recenzovaných časopisech; 15 statí v kolektivních vědeckých monografiích; 20 statí v odborných časopisech a sbornících v češtině, čestné uznání v rámci Ceny Miroslava Ivanova za literaturu faktu (2012). *Magnesia Litera* 2013 za knihu *Krvavé rituály Střední a Jižní Ameriky* (2011, se Z. Kosticovou a S. Květinovou), celkem citací a recenzí, z toho 45 zahraničních

Citace:

>160, z toho 40 zahraničních

5 nejvýznamnějších publikací:

- KŘÍŽOVÁ, M., *Frontiers of race, frontiers of freedom*, in *Imagining Frontiers, Contesting Identities*, ed. S. Ellis, L. Klusáková, Pisa: Pisa University Press, 2007, 109–123
- KŘÍŽOVÁ, M., „*The strength and sinews of this western world...*“, Praha: Karolinum, 2008
- KŘÍŽOVÁ, M., *Not Exactly the Other? Africans in Late Colonial and Early Independence Identity Discourse in Spanish America*, in P. Mácha, J. E. Gómez Pellón (eds.), *Masks of Identity: Representing and Performing Otherness in Latin America*, Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 2014, s. 145–165
- KŘÍŽOVÁ, M., *Costa de Mosquitia: En la encrucijada de los procesos atlánticos y las ambiciones locales*, *Anuario de Estudios Atlánticos* 2014 (no. 60), pp. 139–173
- KŘÍŽOVÁ, M., *Problem of (proto)National/Ethnic/Regional Identities of Jesuit Missionaries from Central Europe in America*, Leipzig: Leipziger Universitätsverlag GmbH, 2015

Jméno, příjmení, tituly: Josef Opatrný, Prof. PhDr., CSc

Fakulta, VŠ ústav: FF UK

E-mailová adresa: josef.opatrný@ff.cuni.cz

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

1963–1968 studium na FF UK, historie- čestina

1978 CSc., FF UK

1990 – dosud vedoucí Střediska ibero-amerických studií, FFUK

1991 habilitace, obecné dějiny FF UK

1995 profesura obecné dějiny se zaměřením Latinskou Ameriku, FFUK

Badatelské zájmy:

Dějiny Latinské Ameriky se zaměřením na 19. a 20. stol., zejména Kuba a Mexiko a problematika formování národů v regionu, vztahy Latinské Ameriky a Spojených států, vztahy českých zemí a Latinské Ameriky, obraz Latinské Ameriky v české společnosti

Výběr ze zahraničních konferencí a působení v zahraničí:

Od 1990 organizátor či spoluorganizátor 24 mezinárodních symposií v Praze i v zahraničí, (např. 2006 symposium v rámci světového amerikanistického kongresu v Seville a v roce 2012 symposium a člen vědeckého výboru 54. světového amerikanistického kongresu ve Vídni)

1996–1999 vicepresident Asociace evropských historiků-latinoamerikanistů (AHILA)

Od 2000 člen mezinárodních týmů řešících granty španělského ministerstva vědy .

Členství v mezinárodních radách:

1992 – 1995 člen International Advisory Board de Cuban Studies, Pittsburgh

1997 – dosud člen Consejo de Asesores de la Revista de Indias, Madrid

1997–1999 člen International Advisory Board de Journal of Latin American Studies, Cambridge

2003 – dosud člen Red de estudios comparados del Caribe y Mundo Atlántico (Madrid)

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí:

Publikační činnost zaměřena zejména na problematiku dějin Kuby a Mexika v devatenáctém a dvacátém století a česko-latinskoamerických vztahů, člen mezinárodního kolektivu autorů publikací vydaných nakladatelstvími Lunverg (Madrid, Barcelona) a CSIC (Madrid) 20 statí a kapitol v zahraničních i domácích recenzovaných časopisech a kolektivních pracích (*Revista Brasileira do Caribe, Iberoamericana* (Berlín)), editor 13 mezinárodních publikací

Citace: 142 (z velké části mezinárodní)

5 nejvýznamnějších publikací:

•OPATRNÝ, J., „Cincuenta años de la Revolución Cubana“, in: *Iberoamericana. América Latina-España-Portugal*, X, 2009, no. 36, 173–185;

•OPATRNÝ, J., *istoria de Cuba* (coord. Consuelo Naranjo), Madrid, CSIC, 2009 (člen kolektivu);

•OPATRNÝ, J., „José Antonio Saco y los Estados Unidos, *Revista Brasileira do Caribe*, 2009, 19, 79–104;

- OPATRŇY, J., “Las Raíces de la política austriaca durante la Intervención francesa en México”, In: *Memorias del Simposio Internacional 5 de Mayo, Puebla, Puebla* 2013, 28–61;
- OPATRŇY, J., *Las relaciones entre Checoslovaquia y América Latina 1945-1989 en los archivos de la República Checa* (spolu s Zourek, Majláťová, Pelant), Praha, Karolinum 2015.

Jméno, příjmení, tituly: Peter Pavúk, doc. PhDr. Ph.D.

Fakulta, VŠ ústav: FF UK

E-mailová adresa: peter.pavuk@ff.cuni.cz

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

2006 Ph.D., Institut für Ur- und Frühgeschichte, Universität Tübingen

2012 habilitace, Katedra archeologie, FiF UK, Bratislava

2013 – dosud docent, Ústav pro klasickou archeologii, FFUK, Praha

Badatelské zájmy:

Egejská, Anatolská a Balkánská doba bronzová; Studium keramiky: typologie, technologie a provenience; Transkulturní vztahy v době bronzové; Obchod a výměna v pravěku; Počítačová podpora v archeologii; Raná doba bronzová ve střední Evropě

Ocenění a působení v zahraničí:

2011 Michael Ventris Memorial Award for Mycenaean Studies, London (GB).

2009–2010 Research Fellowship of the Humboldt-Foundation at the Institut für Ur- und Frühgeschichte, Ruprecht-Karls-University of Heidelberg (D), 15 měsíců.

Výběr ze zahraničních konferencí:

2012 Survival of Middle Helladic Traditions into the Early Late Bronze Age of Central Greece. *4th Archaeological Meeting of Thessaly and Central Greece*, Volos (GR)

2013 Neglected or Negligible? Dealing with the Minoan and Mycenaean Presence in the Northeast Aegean (with L. Girella). *Annual Meeting of the American Archaeological Institute*, Seattle, WA (USA).

2015 Rich and Poor on both sides of the Dardanelles. The Northern Aegean and Western Anatolia in the Second Millennium B.C. (with M. Peniazek) *RICH and POOR. Competing for Resources in Prehistory*. Halle/Saale (D)

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí:

2 zahraniční monografie (Wien, Bonn), 5 editovaných zborníků (Oxford, Praha, Bratislava), 5 statí v zahraničních recenzovaných časopisech a monografiích (*TŮBA-AR*, *BICS*, *Studia Troica*, a další)
13 vědeckých statí recenzovaných zahraničních zbornících (Halle, Oxford, Bonn, Istanbul, Liège, Athens, Wien, Tübingen)

Citace:

195, skoro všechny zahraniční (11x WoS)

5 nejvýznamnějších publikací:

AVŮK, P., *Troia VI Früh und Mitte. Keramik, Stratigraphie, Chronologie*. Habelt, Bonn 2014

AVŮK, P., Horejs B.: *Mittel und spätbronzezeitliche Keramik Griechenlands*. Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien 2012

Girella L. – PAVŮK, P., „The Nature of Minoan and Mycenaean Involvement in the North-eastern Aegean,“ in: *Beyond Thalassocracies*. Oxbow, Oxford 2016, s. 15–42

AVŮK, P., „Between the Aegean and the Hittites,“ in: *NOSTOI. Indigenous Culture, Migration and Integration*. Koç University Press, Istanbul 2015, s. 81–114

Tommsen H. - PAVŮK, P., „Provenance of the Grey and Tan wares from Troia, Cyprus and the Levant,“ *Studia Troica* 17, 2007, s. 25–41

Jméno, příjmení, tituly: Michal Pullmann, Doc. PhDr. Ph.D.

Fakulta, VŠ ústav: FF UK

E-mailová adresa: michal.pullmann@ff.cuni.cz

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

2001 – Ústav hospodářských a sociálních dějin FF UK

2008–2009 ZS, hostující docent, Ludwig-Maximilians-Universität München

2014 – docent, Ústav hospodářských a sociálních dějin FF UK
<u>Badatelské zájmy:</u> Sociální a hospodářské dějiny 20. stol., dějiny státního socialismu (s důrazem na společenské a hospodářské procesy), legitimita panství, dějiny historiografie, metodologie historie. <u>Výběr ze zahraničních konferencí a působení v zahraničí:</u>
2015 Stipendista na Aleksanteri.Institute, University of Helsinki (3 měsíce)
2016 – dosud Stipendista Alexander von Humboldt Stiftung, HU Berlin
<u>Členství v mezinárodních radách:</u>
2013 – dosud Collegium Carolinum, Mnichov (od 2015 člen předsednictva)
Publikační činnost za posledních 10 let:
<u>Shrnutí:</u> Publikační činnost je zaměřena zejména na sociální dějiny druhé poloviny 20. stol. s důrazem na dějiny socialistických diktatur. Jedna domácí (široce diskutovaná) publikace <i>Konec experimentu</i> , editor jedné zahraniční kolektivní monografie <i>Ordnung und Sicherheit</i> etc. (Vandenhoeck&Ruprecht), přes 20 domácích i zahraničních statí (v časopisech a kol. monografiích).
<u>Citace:</u> > 50
<u>5 nejvýznamnějších publikací:</u>
•Zimmermann, V. – PULLMANN, M. (eds.), <i>Ordnung und Sicherheit, Devianz und Kriminalität im Staatssozialismus. Tschechoslowakei und DDR 1948/49–1989</i> , Göttingen, Vandenhoeck&Ruprecht 2014, 486 s.
•PULLMANN, M., <i>Konec experimentu. Přestavba a pád komunismu v Československu</i> , Scriptorium Praha 2011, 248 S.
•PULLMANN, M., The demise of the communist regime in Czechoslovakia, 1987-1989: a socio-economic perspective, in: McDermott, Kevin a Stibbe, Matthew (eds.): <i>The 1989 Revolutions in Central and Eastern Europe. From Communism to Pluralism</i> , Manchester University Press, Manchester etc. 2013, S. 154–171.
•PULLMANN, M., Gewalt in der Umbruchzeit der ČSSR, in: Sabrow, Martin (Hg.): <i>1989 und die Rolle der Gewalt</i> , Wallstein Verlag, Göttingen 2012, S. 337–356.
•PULLMANN, M., Vervollkommnung, Intensivierung, Beschleunigung, Perestrojka. Die Planung in den sowjetischen und tschechoslowakischen Wirtschaftsdebatten der achtziger Jahre, in: Schulze Wessel, Martin a Brenner, Christiane (eds.): <i>Zukunftsvorstellungen und staatliche Planung im Sozialismus. Die Tschechoslowakei im ostmitteleuropäischen Kontext 1945–1989</i> , München: Oldenbourg Verlag 2010, S. 253–282.

Jméno, příjmení, tituly: Marie Šedivá Koldinská, doc. Mgr. Ph.D.	
Fakulta, VŠ ústav: FF UK	E-mailová adresa: marie.koldinska@ff.cuni.cz
Vědecký profil:	
<u>Vzdělání, akademická kvalifikace, zaměstnání:</u>	
1990–1995 Mgr., obor historie na FF UK	
1998–2001 asistentka Ústavu českých dějin FF UK	
2002 Ph.D., obor starší české dějiny na FF UK	
2001–2004 odborná, poté vědecká pracovnice Výzkumného centra pro dějiny vědy, společného pracoviště Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR a Univerzity Karlovy	
2005 habilitace na FF UK	
2005–2013 vědecká pracovnice Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR (částečný úvazek)	
2003 – dosud odborná asistentka, poté docentka Ústavu českých dějin FF UK	
<u>Badatelské zájmy:</u> české dějiny raného novověku v evropském kontextu, válka a mír v raném novověku, dějiny každodennosti, novodobá historická paměť a její zdroje	
<u>Granty:</u>	
1996 <i>Nejstarší deníky české aristokracie</i> (GA UK 303/1996)	
2006–2008 <i>Historické vědomí české společnosti v letech 1968–1989</i> (GA ČR 409/06/P457)	

<p>2009 <i>Inovace předmětu Základní problémy studia raného novověku</i> (FRVŠ 601/2009/F5/a) <u>Členství v odborných grémiích (výběr):</u> 2011–2014 členka, poté místopředsedkyně, poté předsedkyně panelu <i>Archeologie a starší dějiny</i> Grantové agentury České republiky od 2011 členka vědecké rady Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci od 2012 členka rady programu projektu <i>Historie v interdisciplinární perspektivě</i> a garantka podprogramu <i>Společnost, kultura a komunikace v českých dějinách</i> v rámci PRVOUK P12</p>
<p>Publikační činnost za posledních 10 let: <u>Shrnutí:</u> Publikační činnost Marie Šedivé Koldinské se zaměřuje zejména na české raně novověké dějiny s akcentem na výzkum šlechty a na válku a mír v raném novověku, a dále na historickou paměť a její fungování ve veřejném prostoru. Samostatně vydala celkem dvě monografie, další dvě v průběhu posledních deseti let jako spoluautorka, je spolueditorkou rozsáhlé pramenné edice. Publikovala 15 studií v recenzovaných časopisech, 10 studií v recenzovaných sbornících, 5 kapitol v kolektivních monografiích a řadu popularizačních statí. Kniha o válce a armádě v českých dějinách, kterou napsala společně s Ivanem Šedivým, se dočkala mimořádně příznivých recenzních ohlasů a četných citací doma i v zahraničí. <u>5 nejvýznamnějších publikací:</u> •KOLDINSKÁ, M. – Šedivý I., <i>Válka a armáda v českých dějinách. Sociohistorické črty</i>, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2008 •ŠEDIVÁ KOLDINSKÁ, M., Mezi eschatologií, propagandou a pragmatismem. Turci očima české šlechtické společnosti 16. a počátku 17. století, <i>Historie – Otázky – Problémy</i> 3, 2011, č. 1 (= Turek, Švéd a Prajz. Vojenský živel versus město a venkov českého raného novověku), s. 19–27 •ŠEDIVÁ KOLDINSKÁ, M., Petr Vok z Rožmberka na stříbrném plátně. Film jako odraz i zdroj historické paměti, in: Pánek J. a kol. (edd.), <i>Rožmberkové. Rod českých velmožů a jeho cesta dějinami</i>, Národní památkový ústav, České Budějovice 2011, s. 645–649 •ŠEDIVÁ KOLDINSKÁ, M. – Cerman I. a kol.: <i>Základní problémy studia raného novověku</i>, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2013 •ŠEDIVÁ KOLDINSKÁ, M., Druhý život Bible kralické v českém historickém filmu, <i>Historie – Otázky – Problémy</i> 5, 2013, č. 2 (= Česká bible. Kulturní, ideový a politický fenomén v proměnách staletí), s. 283–293</p>

Jméno, příjmení, tituly: Ivan Šedivý, prof., PhDr., CSc.	
Fakulta, VŠ ústav: FF UK	E-mailová adresa ivan.sedivy@ff.cuni.cz
Vědecký profil: <u>Vzdělání, zaměstnání a zkušenosti:</u> FF UK (1978–1983) 1985–1989 postgraduální studium – vědecká aspirantura (ÚČSSD ČSAV) 1984–1990 Ústav československých a světových dějin ČSAV 1990–1996 vědecký pracovník Historického ústavu AV ČR 1996–2002 pracovník Historického ústavu Armády ČR 2003–2014 Masarykův ústav AV ČR (2003–2010 ředitel) 2010–2014 částečný úvazek MÚA Praha 2013 – dosud částečný úvazek MUP Praha 2009 – dosud FF UK (proděkan 2010–2013, 2013 – dosud ředitel ÚČD FF UK) <u>Badatelské zájmy:</u> První světová válka, dějiny konce Rakousko-Uherska; meziválečné československé politické dějiny; historické mýty, dějinná paměť; vojenské dějiny, teoretické problémy vojenských dějin. <u>Výběr z působení v zahraničí:</u> 5. 10.–30. 10. 1992 <i>Stipendium Konstantina Jirečka</i> při Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut (Wien) říjen–prosinec 1993 <i>Go West</i> stipendium Komise Evropských společenství pro vědu a výzkum (University of Oxford, St. Edmund Hall, Oxford) 1. 10.–27. 10. 1995 stipendijní pobyt Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut (Wien)	

Členství v zahraničních odborných grémiích:
 2005–dosud, člen Collegia Carolina, Mnichov
 2016–dosud člen vědeckého poradního výboru mezinárodní vědecké konference k roku 1918 Rakouské akademie věd

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí:

Publikační činnost je zaměřena zejména na problematiku první světové války, dějin konce habsburské monarchie, meziválečného Československa a vojenských dějin v moderní době. Prof. Šedivý se věnuje i popularizaci dějin v médiích. Samostatně publikoval od roku 2006 2 monografie (z toho 1 se spoluautorkou), 9 kapitol v 7 monografiích (z toho 1 zahraniční), 9 studií (z toho 3 zahraniční).

5 nejvýznamnějších publikací:

- Koldinská M. – ŠEDIVÝ, I., *Válka a armáda v českých dějinách. Sociohistorické črty*, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2008
- ŠEDIVÝ, I., *Češi, české země a velká válka 1914–1918*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2014 (druhé doplněné vydání)
- ŠEDIVÝ, I., Zwischen Wissenschaft, Ideologie und Politik. Edvard Beneš in der tschechischen Historiographie nach 1945. In: *Geschichtsschreibung zu den böhmischen Ländern im 20. Jahrhundert*. Hrg. Ch. Brenner, K. E. Franzen, P. Haslinger, R. Luft. München: Oldenbourg Verlag 2006, s. 243–252
- ŠEDIVÝ, I., Die Tschechoslowakischen Legionäre: Ein historischer Mythos des 20. Jahrhunderts. In: Edita Ivaničková, Dieter Langewiesche, Alena Mišková, *Mythen und Politik im 20. Jahrhundert. Deutsche – Slowaken – Tschechen*, Essen: Klartext 2013, s. 91–99
- ŠEDIVÝ, I., Fenomén moderní války. In: Jana Čechurová – Jan Randák, *Základní problémy studia moderní dějin*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2014, s. 681–698

8) Orientační údaje o počtech osob zúčastněných na programu

Fakulta (VŠ ústav)	Orientační počet			
	akademických a vědeckých pracovníků	studentů doktorských studijních programů	studentů magisterských studijních programů	studentů bakalářských studijních programů
Filozofická fakulta UK	85	30	15	10

Údaje o případných dalších klíčových účastnících programu, kteří nebudou členy rady programu (jmenovitě s tituly a jednou větou o odborném zaměření):

- prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D., historik moderních světových a obecných dějin, zaměření na dějiny střední Evropy a transatlantických vztahů;
- prof. PhDr. Jiří Kuthan, DrSc., historik umění, zaměření na středověké kulturní dějiny a dějiny umění přemyslovské a lucemburské éry;
- prof. Martin Nejedlý, Ph.D., historik středověku; zaměření na české a francouzské (respektive západoevropské) dějiny;
- prof. PhDr. Hana Pátková, Ph.D., historička pomocných věd historických, zaměření na dějiny (pozdního) středověku, PVH středověku, zvláště paleografie, edice středověkých pramenů;
- prof. Ing. PhDr. Jan Royt, CSc., historik umění, zaměření na středověké kulturní dějiny a dějiny umění lucemburské éry a doby baroka;
- prof. Josef Žemlička, DrSc., historik středověku, zaměření na dějiny přemyslovského státu v kontextu mezinárodních vztahů;
- prof. PhDr. Jan Županič, Ph.D., historik moderních světových a obecných dějin, zaměření na dějiny střední Evropy a dějiny aristokracie;
- doc. PhDr. Václav Drška, Ph.D., historik středověkých obecných a světových dějin, zaměření na dějiny Franské říše, Francie a západoevropského prostoru;

- doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc., historik a archeolog, zaměření na neolitizaci českých zemí ve střeoevropském kontextu a kamennou štipanou industrii;
- doc. PhDr. Petr Voit, CSc., odborník v oboru knižní kultury s přesahem k literární historii a bibliografii;
- PhDr. Michal Kopeček, Ph.D., historik moderních dějin, zaměření na srovnávací dějiny politického a sociálního myšlení ve střední Evropě 20. století, dějiny a teorii historiografie;
- PhDr. Jaromír Soukup, Ph.D., historik moderních obecných a světových dějin, zaměření na dějiny západní Evropy a vztahy Evropy a Latinské Ameriky;

9) Popis programu, včetně návaznosti na dosavadní vědecké výsledky a programy; kritické zhodnocení postavení vědní oblasti na UK v národním a zejména mezinárodním kontextu; návrh klíčových kroků pro zlepšení tohoto postavení v horizontu doby uskutečňování programu, zdůvodnění a rámcový harmonogram těchto kroků, indikátory tohoto zlepšení

Historie – klíč k pochopení globalizovaného světa

A) Kritické zhodnocení postavení vědní oblasti na UK, návrhy na zlepšení

Historie patří k nejstarším vědním oblastem pěstovaným na UK. Dnešní podoba oboru se odvíjí od tradice moderní české vědy počínající v 19. století v její interakci s vývojem historických věd v Evropě i mimoevropském světě. Kromě odborných kompetencí na poli badatelském i ve výuce klade obor rovněž důraz na schopnost kritické reflexe a argumentace, historizace dnešního světa, jakož i na obezřetnou práci s textem.

Za poslední čtvrtstoletí doznal obor historie poměrně výrazných proměn. Vedle vnitřního členění oboru (a bouřlivého rozvoje nejen tematického, jako například směrem ke kulturním dějinám, nýbrž i na poli metodologických inovací) se zároveň změnilo postavení a celkově vnímání oboru ve společnosti. Minulost se sice příležitostně stává inspiračním zdrojem a legitimizačním faktorem pro současná rozhodnutí a vymezení oblastí mocenského vlivu, kritické a nestranné bádání o minulosti se však kvůli své nízké zhodnotitelnosti dostává do stínu společenského zájmu.

Na UK se tyto trendy projevují různými způsoby. Jedním z nejviditelnějších je vnitřní členění historické vědy (a dynamický rozvoj inovací různého druhu na všech historických pracovištích FF UK), jakož i zakládání nových pracovišť (s historickou dimenzí či přímo historickým zaměřením) na jiných fakultách UK.

S touto diferenciací souvisí proměna rámce a perspektivy zkoumání. Vedle národního výkladu se prosazují dějiny evropské či dokonce transnacionální, vedle dějin politiky různé aspekty společenského, kulturního a hospodářského života, vedle dějin událostí dějiny paměti či imaginace. Vzhledem k důležitosti historické argumentace je tento trend (zejména oslabující se důraz na úzce pojaté národní dějiny) pochopitelný i žádoucí, má však jeden paradoxní důsledek, totiž rozostřenost, ba dokonce někdy ztrátu historického vědomí ve společnosti. Bádání o minulosti tak sice získává uznání v odborných kruzích mezinárodních (kde FF UK hraje jednu z klíčových rolí ze všech historicky orientovaných pracovišť na UK), stále obtížněji však hledá adresáty mimo akademickou obec.

Je také potřeba zmínit skutečnost, že nová média mění způsob vnímání světa (v jeho současné i historické dimenzi). K již zmíněnému rozostření rámce zkoumání tak přistupuje zkracování výpovědí, tlak k redukci komplexnosti zkoumání i vyjadřování. Pracovníci historických pracovišť na FF UK se tomto tlaku snaží čelit, a to zejména důrazem na důkladnou kritiku pramenů, propracovanou metodologii i kultivovanost vyjadřování, ale také fundovanou popularizací výsledků své práce ve veřejném prostoru.

Přeložený projekt se kromě udržení a rozvíjení profesionální úrovně oboru orientuje na překonání výše zmíněných kritických motivů. Jednak pro historická pracoviště vytváří společnou platformu, umožňující nejen vzájemnou spolupráci a diskusi, ale i rozvoj kompetencí na nejvyšší úrovni odbornosti. Za druhé projekt svým založením podpoří transnacionální rámec zkoumání – kromě evropské dimenze se otevře mimoevropským souvislostem (a různým transferům mezi Evropou a mimoevropským světem). A za třetí projekt zdůrazní potřebu promýšlet dějiny v jejich komplexitě, nikoliv jen v úlomcích minulosti, vytržených z kontextu.

B) Obecný popis projektu

Tak jako většina jevů současnosti mají i globální souvislosti a proměny dnešního světa kořeny v minulosti. Masivní přesuny lidí i národů napříč kontinenty i mezi nimi, přenosy informací nebo mezinárodní obchod na obrovské vzdálenosti, proměny podob států pod tlakem politiky na globální úrovni se v různých podobách odehrávaly již dávno před námi. Bud' nás dodnes přímo ovlivňují anebo za sebou alespoň zanechaly nesmazatelné stopy.

Cílem projektu je analyzovat historické proměny v podobách států, společnosti, hospodářství i kultury a ukázat hlubší souvislosti, potřebné k porozumění dnešnímu globalizovanému světu. Bádání bude mapovat různé procesy, předznamenávající dnešní globální konstelace, i vztahy mezi jednotlivými dimenzemi lidského jednání. Nejde přitom jen o mezinárodně pojaté bádání pro účely akademických diskusí; profitovat by z něj měla i širší veřejnost, příslušné instituce států nebo různé segmenty občanské společnosti.

Výzkum propojí bádání o historii politiky, hospodářství, společnosti a politiky, aby nabídl odpovědi na aktuální otázky dnešního světa. Zaměří se na analýzu proměn role národních států a procesů europeizace, stejně jako na analýzu vztahu centra a periferie v evropském i globálním rámci, otázky stabilizace a destabilizace politického, hospodářského a společenského řádu a historické diskontinuity (revoluce i reformy), otázky občanské společnosti a transfer identit a myšlenek, proměny urbánní a agrární krajiny od středověku dodnes i reflexi minulosti v současném světě. Výzkum nabídne různé odpovědi na podobné otázky v různých historických obdobích, aby nás upozornil na historické zdroje, z nichž vyrůstá náš svět.

Každá z nových výzev současnosti – migrační krize, proměna identit, destabilizace důvěry v politické uspořádání atd. – nás upozorňuje jednak na historickou dimenzi našeho světa, jednak na mnohost podob, podnětů a kořenů současných konstelací. Právě proto zvolený pojem globalizovaného světa nepředpokládá existenci homogenního celku v čase a prostoru; projekt tak poukazuje na proměňující se historické konstelace a mnohost podmínek, z nichž vyrůstá dnešní svět. Vzhledem k tematické šíři projektu a jeho různým částem bude výzkum odkazovat na různá historická období a zkušenosti od raného středověku až po současnost.

Porozumět globalizovanému světu znamená otevřít se badatelsky mnoha dimenzím v historické perspektivě – nejen migracím, hybridním identitám a proměňující se roli států – a prozkoumat aktéry, jejich strategie a cíle, myšlenky a celkově imaginaci z různých úhlů pohledu. Historická zkoumání tedy budou muset zahrnovat jak jevy, jejichž aktuální podoba nás vede k prozkoumání jejich kořenů, tak co nejširší kontext událostí, procesů a souvislostí, které podmiňovaly historický vývoj a utvářely tak, přímo nebo nepřímo, podobu dnešního světa.

Nejde jen o odborný výklad toho, v kterých dimenzích dnešek vyrůstá z minulosti; vztah mezi minulostí a současností je možné myslet i vice versa: chceme-li totiž čelit dnešnímu úpadku historického vědomí, je vhodné širší veřejnosti připomínat, že náš svět neexistuje jen teď a nyní, nýbrž že problémy našeho světa mají své kořeny v minulosti a že historie (a to nejen ta nedávná) je nenahraditelným zdrojem pro porozumění tomu, co žijeme dnes. Má-li se tedy historie skutečně stát klíčem k porozumění dneška, je zapotřebí propojit odbornou stránku (na níž je samozřejmě kladen důraz) s citlivostí vůči dnešním otevřeným otázkám a palčivým problémům.

Po stránce metodologické projekt zahrnuje různé přístupy od osvědčených způsobů výkladu, zachovávajících časovou a prostorovou jednotu (a zejména pak rámec států) přes uvažování v kategoriích společnosti, kultury nebo hospodářství až po současné transnacionální pokusy redefinovat časoprostorovou dimenzi zkoumání a otevřít se propojování historických jevů mimo pevně stanovený čas a prostor (jako v případě dějin migrací, kulturní geografie nebo různých forem paměti). Kromě jiného má tato otevřenost za cíl podpořit dialog mezi různými disciplínami a lépe tak porozumět dopadům historických jevů a procesů na současný svět.

Navrhovaný program navazuje na předchozí program PRVOUK č. 12: „Historie v interdisciplinární perspektivě“. Zachovává jeho interdisciplinární charakter, ještě více však směřuje k mezinárodnímu rozměru výzkumu. Pokud jde o návaznost na výše zmíněný PRVOUK, v průběhu jeho několikaleté realizace se do značné míry podařilo překonat zpočátku ne zcela dostatečnou interdisciplinarní výstupů, která před zahájením tohoto programu představovala v rámci historických věd na pražské FF UK jistý problém. Při překonávání a prolamování těchto bariér sehrála důležitou roli nejen intenzivní komunikace na úrovni interdisciplinární kooperace, ale i prostřednictvím spolupráce s kolegyněmi a kolegy z dalších akademických a univerzitních pracovišť v ČR i v zahraničí. Nejen ve smyslu

organizační spolupráce kupříkladu při konferencích, ale i na úrovni badatelské a publikační se do programu PRVOUK podařilo zapojit studenty zvláště postgraduálního studia, což bylo, je a bude důležité s ohledem na rozvoj mezigenerační kontinuity výzkumu.

Celek projektu je jistě ambiciózní – je interdisciplinární, zahrnuje mnoho zemí i různé metodologie zpracování. Zároveň se však opírá o nejvyšší míru kompetence, a to jak na individuální úrovni, tedy jednotlivých účastníků projektu v českém rámci, tak týmu jako celku. FF UK navíc disponuje pevnou sítí doktorandů, jejichž participace na projektu může otevřít dlouhodobé linie výzkumu na daných badatelských polích.

Výstupem projektu budou články a monografie věnované uvedeným otázkám, materiálově orientované i koncepční práce, původní studie i edice pramenů, odborné práce i popularizační texty. Kromě se toho v rámci projektu uspořádá řada workshopů a konferencí, domácích i mezinárodních.

C) rozklad dílčích témat

Projekt předpokládá řešit následující nosná tematická pole:

1) Evropa od národních států ke globálnímu světu

Studium historických procesů, jež vedly k formování dnešní společnosti, není samoučelným kladením akademických otázek, ale součástí hledání optimální podoby uspořádání lidských společenství nejen pro příští desetiletí.

Členové badatelského týmu se zaměří na studium důsledků objevení Ameriky pro evropskou společnost, jež chápou jako první krok k vytvoření globálního světa na konci 20. století. Pokud jde o ekonomické faktory, vezmou v potaz skutečnost, že již v prvních desetiletích 16. století se stal brazilský a karibský cukr jednou z nejdůležitějších komodit na amsterodamské burze a drahé kovy z dnešního Mexika a Peru vyvolaly cenovou revoluci 17. století, o jejímž mimořádném vlivu na ekonomiku evropských zemí nelze pochybovat. Zaměří se rovněž na analýzu dopadů obchodu s pracovní silou pro plantážní hospodářství evropských metropolí v amerických koloniích v podobě afrických otroků, jenž přinesl Evropanům, především Britům kapitál financující první průmyslovou revoluci potvrzující mimořádné postavení Evropy ve světě. Součástí výzkumu bude i analýza hlubokých sociálních proměn této doby, tedy konce 18. a začátku 19. století, stejně jako procesů, jež vedly, ve svých důsledcích, ke konci evropské dominance. Opomenuta nezůstane ani analýza dopadů myšlenek evropského osvícenství a francouzské revoluce, jež inspirovaly obyvatele kolonií, nejprve britských, poté francouzských a nakonec i španělských a portugalských k válkám za nezávislost, z nichž se zrodily Spojené státy americké, Brazílie, Mexiko a Argentina. Paralelně s tím bude zkoumán proces formování moderních evropských národů, vedoucí během jediného století k rozbití říší, existujících v regionu od konce středověku, stejně jako fragmentizace spojená se vznikem národních států Evropy, již doprovázelo vytváření stále těsnějších pout ekonomických, vážně narušených hospodářskou krizí třicátých let kulminující ve druhé světové válce. Pro historiky moderních dějin je důležitá taktéž analýza vybraných klíčových aspektů vývoje světa, rozděleného do dvou bloků kolem tehdejších supervelmocí, Spojených států a Sovětského svazu, studium technologického a s tím souvisejícího ekonomického zaostávání sovětského bloku, jež vedlo k jeho rozpadu a vytvoření předpokladů globalizovaného světa. Při výzkumu dnešního, postmoderního světa 21. století budeme vycházet z premisy, že před dnešním světem nestojí řešení menších problémů, než byly problémy koloniálních říší evropských mocností 18. století či národních států 19. a 20. století a tedy vědomí toho, že vytváření velkých nadnárodních celků v Evropě či v Americe, které měly podle názoru části politických elit tyto problémy vyřešit, naráželo na stále silnější odpor tradicionalistů i realistů odkazujících na konec španělského či britského impéria, popřípadě rakouské a turecké mnohonárodnostní říše v konkrétní podobě, v obecné poloze potom na vztah velikosti a funkčnosti lidských pospolitostí.

2) Centrum a periferie

Tento tematický okruh vychází obsahově i formálně z osvědčeného a zejména v zahraničí opakovaně užívaného konceptu zkoumání vazeb mezi centry a periferiemi, který se mnohokrát efektivně uplatnil jak v oboru pravěké, středověké i klasické archeologie, dějin umění, lingvistiky, historie a pomocných věd historických, tak v nejobecnějším smyslu dějin civilizace v synchronním i v diachronním zkoumání. Z hlediska časového a prostorového vymezení se tematický okruh vztahuje k dějinám

Evropy s dílčími geografickými přesahy a s důrazem na vazby mezi centry a periferiemi včetně jejich dynamické proměnlivosti v čase, kdy se pojem tradičních civilizačních center transformuje a modifikuje v provázanosti s politickým, ekonomickým i kulturním děním.

Analýza interkulturní komunikace, transferu surovin, technologií a také myšlenek či uměleckých vlivů i konkrétních uměleckých děl se jeví jako nosná cesta pro výzkum jak v oblasti klasické archeologie (například procesy minoizace, mykénizace, helenizace, romanizace atd.), dějin umění (umělecká výměna mezi regiony, konstruování identity a internacionality kultury v Čechách ve smyslu definování a prosazování kánonu v rámci moderny, avantgardy a neoavantgardy na základě konkrétních „mistrovských děl“ atd.), pomocných věd historických (reflexe vnímání center a periferií v pramenech), historie (např. proces christianizace, reformace, rekatolizace atd.) či v užším smyslu českých dějin (začlenění českých zemí a jejich center do evropských hospodářských, sociálních a kulturních sítí s důrazem na Prahu i na lokální centra, jež však v širších evropských ekonomických a sociálních souvislostech nabývala spíše rázu periferie). Idea centra a periferie může efektivně fungovat i v kontextu dalších oborů typu japanologie (proces překotného přebírání západních konceptů a způsob jejich „pojaponšování“, tedy jejich interpretace, reinterpretace a aplikace). Koncept centra a periferie se jeví jako vhodné východisko i pro výzkum dalšího tématu společného pro řadu badatelů z různých oborů zúčastněných na projektu, totiž knižní kultury, jejíž interpretace je nemyslitelná bez akcentování kulturního a ideového transferu. Stejná situace nastává ve sféře dějin umění (umění jako nástroj reprezentačních, vizuálních a komunikačních strategií šířených z center do periferií). Tradiční koncept tak může být v tomto případě velmi plodně a smysluplně využit a do značné míry také originálně inovován badatelským týmem, jehož hlavní charakteristikou je multioborovost – neboť právě mezioborové prolnutí výzkumných perspektiv propůjčuje akcentování vztahů mezi centry a periferiemi novou kvalitu.

3) Komunikace, identita, paměť

Tematický okruh na pomezí historie a několika dalších společenských a humanitních věd využívá multioborového potenciálu badatelského týmu a otevírá prostor pro zkoumání historické paměti mezioborovou optikou, která umožňuje tuto v posledních letech hojně frekventovanou problematiku nově a objevně tematizovat. Paměťová studia lze vnímat jako jednu z cest k poznávání identity definované na nejrůznějších základě – národnostním, etnickém, náboženském, ale také kupříkladu sociálním, genderovém atp. Paměťová studia však mohou být také cestou k analyzování historických kořenů a souvislostí různých forem a podob komunikace, ať už v rámci více méně homogenně definovaných společenství, programově hledajících společné a sjednocující charakteristiky a vymezujících se cíleně proti jinakosti odlišných entit, tak ve smyslu vzájemné interakce mezi heterogenními společenstvími, jež může být stejně tak konfrontační jako obohacující. Takové pojmání identity a komunikace umožňuje v rámci mnohooborového týmu plodně rozvíjet kupříkladu výzkum alterity (obraz „druhého“, utváření autostereotypů a heterostereotypů) – tedy problematiku, již se řada odborníků zapojených do projektu aktivně zabývá a jež se při stanovení vhodných interdisciplinárně volených badatelských strategií může posunout na kvalitativně vyzrálejší úroveň. Sám výzkum historické paměti pak představuje nesmírně plodné pole pro zkoumání proměn jejich funkcí v nejrůznějších historických kontextech a souvislostech; komparace utváření představ o minulosti jak v diachronním smyslu (tj. jejich proměny v čase), tak v synchronním smyslu (tj. jejich odlišné podoby v rámci rozdílných geografických, ale i politických, společenských atp. prostorů) má nesporný badatelský potenciál, který však může být plně využit teprve při důsledně interdisciplinárním přístupu. Týká se to i výzkumu tzv. míst paměti, výjimečně populární tematiky pro badatele z řady zúčastněných oborů, ať už tato místa chápeme v původním smyslu slova (fyzicky existující lokality spojené s výjimečnými historickými událostmi), či ve smyslu přeneseném až symbolickém. Historie, pomocné vědy historické, lingvistika, knihověda, archeologie, dějiny umění a další obory, jejichž zástupci se do projektu zapojí, skýtají kvalitní zázemí pro zkoumání nejrůznějších aspektů tohoto tematického okruhu. Důležitou přidanou hodnotu pak představuje intenzivní zájem o paměťová studia ze strany mladší a nejmladší badatelské generace, zřetelný již po řadu let, který velmi usnadní začlenění studentů přinejmenším magisterského a doktorského studia do této oblasti výzkumu i do jeho průběžných výstupů.

4) Sociální, hospodářské a politické procesy v předmoderních společnostech

Téma se zaměří především na tři výzkumné problémy: a) počátky zemědělského pravěku v Čechách; b) raný přemyslovský stát a jeho středoevropské souvislosti; c) dějiny středoevropských sídelních forem v krajinném kontextu.

Konkrétně půjde o:

a) studium vývoje raně zemědělských společností v širším středoevropském kontextu. Specializace na evropské a domácí zdroje kamenných surovin na výrobu kamenné štípané industrie, jejich distribuci ve středoevropském prostoru a přítomnost na českých lokalitách. Vše ve vztahu k problematice kontaktů civilizací staršího pravěku. Další etapa vytváření lithotéky – menší srovnávací sbírky kamenných surovin. Studium základních konstrukčních principů a trendů ve vývoji stavitelství v pravěku s důrazem na stavbu obydlí. Studium tradičního stavitelství a architektury a archeologických dokladů staveb a konstrukcí v pravěku ve středoevropském kontextu. Studium pravěkých kontaktů (příčiny pohybu lidí, lidských komunit a artefaktů ve střední Evropě, jednotlivci a populace v pohybu, formy transportu ve starším pravěku, transportní komodity a jejich význam.

b) studium formování raných státních útvarů a následující sociální a ekonomické transformace ve střední Evropě spojí přístupy archeologického a historického bádání a zaměří se na souhrnný výklad sociálních proměn, jejichž součástí byla formace raného přemyslovského státu; dále podá souhrnný obraz české archeologie mladšího středověku, založený na jejích hlavních tematických okruzích včetně příslušné diskusní problematiky.

c) v tomto případě bude hlavním výstupem monografie zaměřená na tři tematické okruhy: 1) raně středověké počátky centrální pozice pražského regionu v Čechách; 2) Strukturální proměny osídlení v pražském zázemí ve 12. a 13. století; 3) Zázemí pražských měst jako region aktivity a sociální prezentace obyvatel pražské aglomerace v mladším středověku a časném novověku.

5) Společenská změna a stabilita v procesu modernizace

Výzkum v této oblasti se zaměří jak na konflikty a krize, tak na různá období a způsoby stabilizace – hospodářství, společnosti i politického panství. Cílem je pochopit jak zlomové okamžiky v moderních dějinách, tak období postupné stabilizace a dlouhodobé stability, a to na úrovni strukturálních předpokladů (politických hospodářských, společenských), dále aktérů (protagonistů změn či naopak garantů existujícího řádu), typických strategií (pro dosažení vlivu a společenské podpory, ať směrem ke změnám nebo udržení stability), jejich diskursů (jimiž ztráceli, získávali nebo si udržovali ve společnosti vliv), jakož i každodenního života lidí ve zlomových situacích i stabilizovaném řádu. V pozadí výzkumu stojí otázka stabilizace a destabilizace různě pojatých způsobů uspořádání.

K historickému výzkumu stability a destabilizace uspořádání výzkum přistoupí různými způsoby a badatelskými kroky. Předně, tyto otázky lze na první úrovni měřit úspěchem nebo ambicí označit (nebo reformulovat) pojmy a hodnotové systémy. Proto se výzkum zaměří na protagonisty změn či garantů existujícího řádu a prozkoumá jejich schopnost nabídnout hodnotové vzorce, které vycházely vstříc žitým zkušenostem historických aktérů, jejich každodenních očekávání i podob kritiky. Za druhé se výzkum zaměří na úspěch těchto protagonistů ve vytváření či reprodukci svého (politického, hospodářského či společenského) vlivu – jak protagonisté změn či garanti existujícího řádu vycházeli vstříc různým očekáváním, případně tato očekávání usměrňovali (či dokonce manipulovali). Za třetí se bádání zaměří na to, jak se daní protagonisté změn či garanti existujícího řádu byli schopni učit ze svých chyb, systémových dysfunkcí, ale i ze svých úspěchů. Součástí bádání na této rovině budou muset být nejen individuální aktéři, ale i kolektivní – různá hnutí, státy, podniky atd. A nakonec, za čtvrté, se zkoumání otevře způsobům, jimiž protagonisté oslovili (nebo nedokázali oslovit) skupinově specifické představy o správném upořádání, o úrovni očekávaného blahobytu, o spravedlivém řádu, naplněném životě. Stabilita i destabilizace řádu se tak na různých příkladech moderních dějin prozkoumá s ohledem k racionální, persvazivní, reflexivní a antropologické dimenzi lidského jednání (protestu nebo konformity, inovace nebo tradičních postupů, změny nebo stability).

Kromě individuálních badatelských aktivit jednotlivých členů týmu se předpokládá jednak využití společné diskusní platformy (nejspíš ve formě seminářů a přednášek na související témata), jednak publikace textů ke společenské změně a stabilitě v procesu modernizace.

Výsledky výzkumu se budou primárně orientovat do sféry akademických diskusí, avšak poskytnou i motivy a náměty pro širší veřejné diskuse o palčivých otázkách dnešního světa, a to zejména na pozadí současné destabilizace některých pilířů dosavadního uspořádání (jako byla přehlednost migrace, hospodářská prosperita nebo politická čitelnost).

6) Sociální, hospodářská a kulturní diverzita a její odraz v historických pramenech

V rámci tohoto podprogramu budou důsledným analytickým a textologickým studiem sledovány stopy historických skutečností v historických, především v písemných a obrazových pramenech. Bádání bude zaměřeno na klasifikaci pramenů, jejich rozbor a zkoumání výpovědní hodnoty. V návaznosti na to bude věnována pozornost pomocným vědám historickým, především diplomacie.

Podprogram bude členěn do tří chronologických úseků: a) středověk; b) raný novověk; c) 19. – 21. století; některá témata budou zpracovávána pro celé historické období. Badatelská činnost se zaměří především k následujícím dílčím tématům: problematika společenské paměti v historickém vývoji a její prameny; formování osobnosti ve středověku a v raném novověku a analýza příslušných pramenů; prameny k vývoji vertikální a horizontální mobility společnosti v českých zemích (včetně pramenných edic; v tomto tématu, jehož těžiště bude v období od raného novověku do 19. století, bude věnována pozornost především cestovním deníkům a migraci obyvatelstva, především židovského; modernizace struktur správy v 19. a 20. století a prameny k vývoji správy a platidel na území českých zemí moderní doby; nauka o pramenech jednotlivých historických období. Důraz bude kladen jednak na narativní, především historiografické prameny období středověku a jejich výpovědní hodnotu, dále na období raného novověku, a konečně na prameny pro dějiny po roce 1945, jimž byla dosud věnována minimální pozornost a kde jsou zjišťována specifika, jimž je nutno věnovat pozornost.

Zvláštní pozornost bude věnována diplomacie a pragmatické písemné kultuře v oblasti správy, hospodářství a financí, kde budou mapovány a řešeny dosud nezpracované problémy v průřezu celého historického období jako východisko pro pozdější syntézu. Zde půjde především o písemnosti správních, hospodářských, finančních a vzdělávacích institucí v historickém vývoji. Zde půjde především o univerzitní správu a její písemnosti, pragmatické písemnosti v obchodě, hospodářství a finančnictví od pozdního středověku do moderní doby.

Výstup je předpokládán formou monografií či kapitol v monografiích, edic historických pramenů a analytických studií publikovaných v referátech na vědeckých konferencích, v recenzovaných časopisech a sbornících a v odborných encyklopediích.

7) Historie ve veřejném prostoru

Tento tematický okruh bude věnován vzájemné interakci dějin a veřejného prostoru. Otevře možnosti pro interdisciplinárně pojatý výzkum fungování historie v novodobých kontextech. Umožní zkoumání aktualizačního potenciálu motivů, osobností a událostí minulosti v dnešních souvislostech ve smyslu analýzy pramenů a zdrojů nejrůznějšího druhu, při níž se opět mohou efektivně prolínat navzájem rozdílné, ale právě proto účelně a komplementárně se doplňující odbornosti členů řešitelského týmu (např. výzkum filmových, literárních a výtvarných děl včetně pomníků, fotografií, komiksů atp., výzkum periodického tisku, ale i internetových diskusních fór, výzkum komemoračních aktivit či interpretace metodou orální historie speciálně pořízených rozhovorů s aktéry či účastníky zkoumaných akcí a událostí atp.). Bádání v rámci tohoto tematického okruhu se tak bude orientovat na problematiku aktualizací, komercializací, nových kontextualizací i na jakékoli jiné formy využívání motivů, osobností a událostí z historie v novodobém rámci – od politických projevů na parlamentní i mimoparlamentní půdě přes reflexe dějin v umělecké a publicistické tvorbě až po „rekonstrukce“ či „zpřítomňování“ dějin ve veřejném prostoru jak ve smyslu popularizace vědy, tak ve smyslu účelového (politického, ideologického, komerčního atp.) využívání a zneužívání historicky pojímaných argumentů. Dějiny jako mediální a obecně veřejné téma – ale také mediální obrazy dějin určené pro širokou veřejnost – se v minulých letech staly předmětem badatelského zájmu řady odborníků participujících na projektu, v některých případech i ve smyslu aktivního a cíleného zapojování studentů do výzkumu. Tento trend může nyní pokračovat v podobě, která bude ještě výrazněji než doposud akcentovat interdisciplinární přístup a využívat multioborový potenciál řešitelského týmu. Historici, kunsthistorici, archeologové, lingvisté i zástupci dalších oborů začlenění do projektu tak budou ve vzájemné kooperaci směřovat k analyzování aktuálních otázek fungování dějin v umění, v médiích, v politice a ve veřejném prostoru obecně.

V souvislosti s realizací třetí role univerzit ve vztahu ke společnosti nad rámec role vzdělávací a výzkumné bude pokračovat prezentace výsledků archeologického bádání směrem k laické veřejnosti. Aktuálně na konci srpna 2016 bude odevzdán k hodnocení projekt příhraniční spolupráce, který předkládá Historický park Bärnau/Tachov, a ke kterému je Ústav pro archeologii FF UK přizván jako

spoluřešitel mimo příhraniční oblasti. Cílem projektu je vytvoření archeodílny, sloužící jak potřebám studentů oborů archeologie a historie, tak laické veřejnosti na obou stranách hranice.

D) obecný harmonogram prací a výstupy

Výstupem bude (orientačně) 75 odborných monografií a edičních počínů, 200 odborných studií (přibližně čtvrtina mezinárodních, případně s účastí zahraničních participantů), v každém roce bude uspořádána jedna velká mezinárodní konference (jdoucí průřezově celým programem, tj. s více tematickými okruhy), v rámci jednotlivých tematických okruhů budou v každém roce uspořádány dílčí workshopy, semináře atd.

E) Indikátory zlepšení

- počet zapojených studentů magisterského studia;
- počet zapojených studentů doktorských studijních programů;
- počet odborných monografií
- z toho v mezinárodních;
- počet odborných studií v časopisech
- z toho v mezinárodních;
- počet mezinárodních konferencích, workshopů etc.;

Předpokládáme pravidelné roční vyhodnocování postupu prací a jednu komplexnější evaluaci celého programu v polovině jeho řešení a těchto indikátorů.

10) Podklady pro stanovení výše finanční bonifikace programu Bonifikace mezinárodní spolupráce

Historická a další pracoviště projektu přinášejí významný podíl mezinárodní badatelské spolupráci fakulty. Níže uvedený seznam není kvantitativním, nýbrž především kvalitativním přehledem nejvýznamnějších aktivit pracovišť projektu na tomto poli.

Probíhající mezinárodní projekty:

- Estudios Interdisciplinarios en Historia General z Universidad de Antioquia, Medellin, Colombia;
- “El espacio antillano: génesis, circulación y redistribución de individuos, mercancías, ideas, saberes y modelos (siglos XVIII-XXI)” HAR2015-66152-R (MINECO) (2016-8) (Instituto de Historia, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid)
- Marcadores del tiempo: continuidades y discontinuidades en las sociedades hispanoantillanas, siglos XIX y XX (2013-15) - HAR2012-37455-C03-01 (MINECO) (Instituto de Historia, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid)
- Spolupráce s Instituto Tecnológico Monterrey (México). (od roku 2000)
- Ruralia, The Jean-Marie Pesez conferences on medieval rural archaeology
- Smlouva o spolupráci mezi FF UK a Termezskou státní univerzitou v Uzbekistánu: archeologický výzkum v jižním Uzbekistánu
- Smlouva o spolupráci s Bulharskou akademií věd: archeologický výzkum na lokalitě Pistiros
- Polska i Pomorze w kształtowaniu cywilizacji europejskiej (od słowiańskich plemion do przełomu XII/XIII w.) (Polsko, Německo, ČR, Maďarsko)
- Stadt – Universität – Frömmigkeit (Německo, ČR, Polsko)
- NISE, mezinárodní badatelská síť pro výzkum nacionalismu
- Cultural Opposition: Understanding the Cultural Heritage of Dissent in the Former Socialist Countries v programu *Horizon 2020*.
- Společný projekt s Université de Geneva: Transfer of new knowledge and methodologies in the sphere of research on contemporary European history in a transnational perspective financed by Partnership fund
- Dlouhodobá spolupráce s Universität Hamburg, prof. Gabriele Clemens
- Dlouhodobá spolupráce s Universität Passau, prof. Hans-Christof Kraus
- Dlouhodobá spolupráce s Collegiem Carolinem (München)

Výstupy z mezinárodní spolupráce

- El Caribe hispanoparlante en las obras de sus historiadores (coord. Josef Opatrný) (=Ibero-Americana Pragensia, Supplementum 35), Praha, Vydavatelství Karolinum 2014, ISBN 978-80-246-2437-2, str. 375 (výstup ze sympózií RECCMA /Red de Estudios Comparados del Caribe y Mundo Atlántico při Instituto de Historia del Consejo superior de Investigaciones Científicas, Madrid/).
- Proyectos políticos y culturales en las realidades caribeñas de los siglos XIX y XX (=Ibero-Americana Pragensia, Supplementum 43) (Josef Opatrný, coord), Praha, Vydavatelství Karolinum 2016, ISBN 978-80-246-3267-4, str. 343 (výstup ze sympózií RECCMA /Red de Estudios Comparados del Caribe y Mundo Atlántico při Instituto de Historia del Consejo superior de Investigaciones Científicas, Madrid/).
- Médiévales*. 67 | automne 2014 Histoires de Bohême (česko-francouzská spolupráce: monotematické číslo prestižního francouzského časopisu pod redakcí Martina Nejedlého a Jaroslava Svátka)
- Prag – Residenz des Habsburgers Ferdinand I. 1526–1564. Historie -- Otázky -- problémy 2015, č. 2. Monotematické číslo ve spolupráci s Institut für Kunst- und Musikhistorische Forschungen der Österreichischen Akademie der Wissenschaften a řešiteli mezinárodního grantu Palatium. Court Residences as Places of Exchange in Late Medieval and Early Modern Europe 14th–17th centuries (ESF Research Networking Programmes)
- Kšišňan, Michal. *Komunisti a povstania: ritualizácia pripomínania si protifašistických povstanií v strednej Európe (1945-1960) = Communists and uprisings: ritualisation of remembrance of the Anti-Nazi uprisings in Central Europe (1945-1960)*. 1. vyd. Kraków: Spolok Slovákov v Poľsku, 2012. 282 s. ISBN 978-83-7490-508-4. Výstup z projektu Komunisti a povstania. Ritualizace připomínání protifašistických povstání ve střední Evropě 1945-1960. Jednoroční česko-slovensko-polský projekt financovaný z programu Geschichtswerkstatt-Europa z fondů německé nadace Remembrance, Responsibility and Future. Participace Ústavu českých dějin (dr. Miroslav Michela, dr. Jan Randák, doktorandka Mgr. Eva Palivodová), Historického ústavu SAV, Muzea varšavského povstání a Cefresu.
- Odborná spolupráce s Universidad de Antioquia: členství ve skupině Grupo de investigación Estudios Interdisciplinarios en Historia General: společná odborná monografie: Serrano, José Manuel (ed.), *Juegos de Poder. Relaciones Internacionales en la Era Post Guerra Fría*, Hombre Nuevo Editores: Medellín 2013;
- Spolupráce s odborným časopisem "Tempus. Revista en Historia General";

Společné konference

- AFEAF – *Association Française pour l'Etude de l'Age du Fer*. Konference o Keltech, která je vždy jeden rok ve Francii a jeden rok v zahraničí, so stovkami účastníkův. Zodpovědný: **Jan Kysela**, spolu s Univerzitou v Štrasburku
- EIP (Erasmus intensiv programm) "Die Transformation von "Mitteleuropa". Identitätspolitik und Erinnerungskonstruktionen von und nach dem Ersten Weltkrieg, Universität Wien
  - mezinárodní dvoutýdenní intenzivní seminář (doktorandi, studenti mgr. studia) konaný na vídeňské univerzitě 2.-15. února 2014. Účast: Dr. Jan Randák (garant z české strany), doktorandi: Mgr. Jan Mareš, Mgr. Václav Smyčka (oba historie), studenti: Petra Kultová (translatologie), Evgenia Tumanova (germanistika), Jakub Raška (historie), participace: Universität Wien, Univerzita Komenského Bratislava, Debreceni Egyetem (Univerzita Debrecen), Karlova Univerzita (Ústav českých dějin FF).
- Doktorandský trojúhelník – Trójka doktorancki – Doktorandendreieck; kolokvium určené pro doktorandy archeologie středověku z FF UK, Uniwersytetu Wrocław a několika německých univerzit, které se koná každoročně v jedné z účastnických zemí;
- Archeodílna v historickém parku Bärnau / Tachov. ÚPA se podílí na projektu, který přispěje ke zkvalitnění přípravy studentů a bude zároveň archeologické poznatky prezentovat širší veřejnosti.

Dlouhodobé pobyty zahraničních vědeckých pracovníků na pracovištích projektu

Stefan Zwicker (Johannes Gutenberg Universität Mainz, ZS 2013)
Laura Martínez - Universidad Nacional de México - zimní semestr 2015

Sigfrido Vázquez Cienfuegos, Ph. D. Universidad de Extremadura, zimní semestr 2015, letní semestr 2016

José Luis Escalona - Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Antropología Social, Unidad Sureste (México).-letní semestr 2016

Miguel Ángel Flores - Universidad Autónoma Metropolitana - Mexiko - zimní semestr 2016

Dr. Torsten Lorenz, Langzeitdozent na FFUK, 2010-2016.

Dlouhodobé pobyty pracovníků pracovišť projektu v zahraničí:

Například:

- Radek Buben University of London, zimní semestr 2015, LS 2016;
- Peter Pavúk Research Fellowship of the *Humboldt-Foundation* at the Institut für Ur- und Frühgeschichte und Vorderasiatische Archäologie, Ruprecht-Karls-University of Heidelberg (D).;
- Michal Pullmann Ludwig-Maximilians-Universität München, ZS 2008/2009;
- Michal Pullmann Humboldt-Universität zu Berlin, Alexander von Humboldt Stiftung, ZS 2016/2017;
- Václav Horčíčka Fulbrightovo stipendium v kategorii Visiting Research na Boston University, MA, ZS 2005/2006;
- Jan Koura Fulbright, Fulbright-Masaryk Visiting Fellow na George Washington University (Elliott School of International Affairs), ZS 2014/2015;
- Jan Koura, Visiting Fellow na University of St Andrews, Velká Británie, LS 2010;
- Dana Picková, hostující profesorka na Universität Konstanz, ZS 2014;
- Jan Zdichynec, badatelský pobyt ve Vratislavi (podpora české vlády), 2012/2013;
- Martin Nejedlý, hostující profesor na EHESS v Paříži, 2004;
- Martin Nejedlý, hostující profesor na univerzitě v Toulouse, 2008;
- Martin Nejedlý, hostující profesor na EHESS v Paříži a v Collegiu- Lyon, 2010;

Společné studijní programy:

od 2011 European Master Course “TEMA: European territories (civilisation, nation, region, city) identity and development”: vedle FF UK v programu Univerzita Eötvös Lorand v Budapešti, Università degli Studi di Catania, Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales v Paříži.

Cotutelle

Například:

Alexandru Ciubatii Université Charles de Gaulle, Lille 3

Věra Vejrychová Université Paris-Sorbonne, Paris V

Jan Vojtíšek Université Paris-Sorbonne, Paris V

11) Předpokládaný procentuální podíl finančních prostředků alokovaných jednotlivými participujícími fakultami (VŠ ústavy) v prvním roce uskutečňování Programu a přibližný výhled na další čtyři roky

FF UK 100%

12) Údaje o projednání přihlášky programu vědeckými radami všech fakult (VŠ ústavů) UK, na nichž má být program uskutečňován

U každé fakulty (VŠ ústavu), na níž (na němž) má být program uskutečňován, uveďte datum projednání přihlášky vědeckou radou dané součásti a výsledek tohoto projednání.

Fakulta (VŠ ústav)	Datum projednání přihlášky vědeckou radou fakulty (VŠ ústavu)	Výsledek projednání přihlášky vědeckou radou fakulty (VŠ ústavu)
FF UK	29. 9. 2016	

13) Datum a podpis koordinátora: prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.

14) Podpisy děkanů (ředitelů) všech fakult (jiných součástí) UK, na kterých má být program uskutečňován

Fakulta (VŠ ústav)	Jméno, příjmení, tituly děkana/ředitele	Datum a podpis děkana/ředitele
FF UK	Doc. Mirjam Fried	